

SLOVENSKI NAROD.

Izba je vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike.

Inserti: Prostor 1 m/m x 54 m/m za male oglase do 27 m/m višine 1 K, od 30 m/m višine dalje kupijski in uradni oglasi 1 m/m K 2—, notice, poslano, preklic, izjave in reklame 1 m/m K 3—, Poroke, zaroke 80 K. Zenitne ponudbe, vsaka beseda K 2—. Pri večjih naročilih popust.

Vprašanjem glede inseratov naj se priloži znamka za odgovor.

Upravišтво „Slov. Naroda“ in „Narodna Tiskarna“ Knaflcova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.

„Slovenski Narod“ velja v Ljubljani in po pošti:

V Jugoslaviji:	V inozemstvu:
celoletno naprej plačan K 180—	celoletno K 240—
polletno „ 90—	polletno „ 120—
3 mesečno „ 45—	3 mesečno „ 60—
1 „ 15—	1 „ 20—

Novi naročniki naj pošljejo v prvi naročnino vedno 300 po nakaznici. Na samo pisarna naročila brez poslatve denarja se ne moremo ozirati.

Uredništvo „Slov. Naroda“ Knaflcova ulica št. 5, I. nadstropje. Telefon št. 34.

Dopise sprejema le podpisane in zadostno frankovane, Rekopisov ne vrača.

Posamezna številka velja 1 krono. Poština plačana v gotovini.

Koroški plebiscit.

Kako so dobili Nemci umetno večino nad 95odst. slovenskim prebivalstvom v plebiscitni coni A, nam kaže posebno markantno glasovalna občina Grebinj. Ta občina se nahaja na severni meji velikovškega okraja. Razen 16 nemških in še teh s slovenskim življenjem mešanih rodbin je popolnoma slovenska. Prebivalcev šteje 3440. Sorazmerno z drugimi občinami bi morala imeti okrog 1500 volilnih upravičencev. Imela jih je pa 1801.

Ko so sestavljali obč. glas. imenike, so naši člani obč. glas. odseka na podlagi občinskih imenikov za razne predložitve volitve prijavi vse naše in nemške, kakor i nemškutarke glasovalne upravičence. Nemški člani so nato ta imenik grajali, češ da se je mnogo njihovih pristašev prezrlo (bilo jih je že v prejšnjih imenikih preveč) ter so zahtevali njih vpis. Navajali so, da te od njih predlagane osebe osebno poznajo ter da se morajo naši člani na njihovo besedo zaneesti, češ da gre to vendar na njihovo odgovornost. Ker to ni povsem zaleglo, so potolažili naše člane, da lahko izreklamiramo neupravičence, če se sami prepričajo, da ne bi imeli glasovalne pravice. Pri tem so se namigavali na težko odgovornost naših članov, če imenika pravčasno ne izvedejo. Naši so se nato udali.

S tem se je spravilo v volilni imenik okrog 180 Nemcev in Nemk, največ iz Celovca in Štajerske, od katerih je mnogo niti sami Nemci niso poznali, odkod in kaj da so, ker so le trdili, da so skumni, da imajo glasovalno pravico. Na primer Jožef in Marija Aber, glas. št. 762 in 763. Med mnogimi vpisanimi tuji figurirata tudi Fornazza Alojz in Marija glas. št. 734 in 735, ki se oba priznavata za italijanska državljana. Tudi češki Nemci niso iz imenika izostali. Na primer glas. št. 308, 1007.

Nasproti temu so se pa upirali vpisu mnogih naših upravičenih članov, češ da dobro vedo, da nimajo glasovalne pravice, ter so pregovarjali naše, naj se točno informirajo, ker jih bodo gotovo oni pri reklamaciji kulantno podpirali. Naši so se tudi nato udali ter izpustili iz imenika okrog 100 naših upravičencev. Te pogreške obč. glas. odseka so seveda nato morali popravljati naši glasovalci v v-reklamacijah in iz-reklamacijah, pri čemur so pa imeli oni dokazno breme namesto Nemcev ter so k temu še morali pri v-reklamacijah iskati osebne podpise strank. Od naše strani se je napravilo 204 reklamacije. Za okrog 80 reklamacij pa niso utegnili nabrati potrebnih podatkov in listin ter so jih opustili.

Tudi Nemci, ki so že prej spravili vse svoje in še velik del nemških tujecev, so vložili 70 novih reklamacij za nadaljne tujece, ne da bi navedbe podprli s kakršnimi listinami. Dočim so jih naši opremili vse po predpisih. Kake izreklamacije naših glasovalcev Nemci niso napravili, ker za to ni bilo povoda vsled poštenih vpisov od slovenske strani.

Preden so se poslane reklamacije na distriktni svet v končno rešitev, ste morali obe stranki izdati svoje mnenje. Nemci so pri tem dosegli, da se je reševalo najprej nemške vloge. Pri oddajanju mnenj so naši dali svoj votum iz kulantnosti za 23 nemških v-reklamacij. Nasprotniki so pa dali istotako svoj votum za 40 naših. Nadaljnih naših v-reklamacij pa niso hoteli več reševati ter izdati svojega mnenja, češ da jih bo distriktni svet rešil sam, ker so vendar predvidene z dokumenti.

Vsa mnenja obč. glas. odseka so bila vpisana na malem, z iglo na re-

klamaciji pritrjenem lističu, na katerem ni bilo nobenega imena in niti glas. številke, na katero so se nanašale.

Vse te reklamacije je obč. glas. odsek dejal na kup ter ga pustil nezapečatenega v sobi, do katere je imel ključ le nemški tajnik Schwarz. Ta je vprico drugih zaklenil vrata ter odšel z našimi iz sobe. Nato se je pa previdno vrnil ter je ostal v sobi sam nad poldrugo uro. Tam je napravil sveženj, ga zapečatil in izročil antantnim delegatom, ki so prišli poni.

Uspeh teh reklamacij je bil, da so bile vse slovenske reklamacije zavrnjene, dasi so bile podprte z uradnimi listinami in med temi še celo tistih 40, previdenih z votumom. Nasproti temu pa je bilo ugodno rešenih 63 nemških reklamacij, dasi ni bilo podpore z nikakimi listinami, in je le 23 od njih imelo obojestranski votum. Kasneje se je ugotovilo, da so bile vse te reklamacije previdele z votumom obeh strank ter prenešene iz slovenskih na nemške. Sedem naših upravičenih reklamacij je pa sploh obležalo na mizi gospoda Schwarza, ne da bi bile poslane na distriktni svet. (Vidi spise 72—77 in 791)

Distriktni svet se z reklamacijami v podrobnejše sploh ni pečal. SHS uradnim dokumentom ni verjel ter se tudi ni oziral na reklamačna določila, objavljena v razglasilih. Upošteval je le okolnost, če so imele soglasni votum.

Na ta način se je spravilo v volilni imenik 180 + 63 neupravičenih nemških tujecev. Iz imenika je pa izostalo okrog 80 upravičenih Slovencev.

Glasovalne izkaznice bi se morale po predpisih odposlati strankam rekomandirano po pošti. Nemci so to grajali ter dosegli sklep, da jih dostavlja od hiše do hiše skupno en Slovenec in en nemškutar. Okrog 200 jih pa tem potom niso dostavili. Nemci so nato izjavili, da naj se naši člani zaneajo, da jih bodo dostavljali oni sami, ker imajo baš pri teh strankah opravke. Kako so dostavljali, kaže naslednji primer: Slovenki Mariji Teuermann, glas. št. 301, nemški tajnik Schwarz sploh ni hotel vročiti izkaznice, ko je prišla sama po njo, češ da nima glasovalne pravice (bila pa je vpisana). 5 glasovnic, določenih za zavedno rodbino Rebernik, so založili pri Barbari Rapac, nemškuri iz Krčani, ta jih ni vročila in rodbina ni glasovala. Slovenskemu posestniku Logariju in njegovi soprogi v Krčanjah pa dostavljalec sploh ni hotel dostaviti glasovnic, pač pa jih je ob isti priliki izročil njegovemu hlapcu in dekl, ki sta bila že pridobljena za nemškutarje. Od označenih 200 glasovnic so jih naši dobili le nekaj in še te s težavo, večina pa jih je obležala pri nemških zaupnikih ter so na nje gotovo glasovali nemškuri, ker glasovalni imenik izkazuje, da je večina upravičencev glasovala.

Toda vse te manipulacije še niso zadoščale, da bi iz ogromne slovenske večine napravili nemškutarsko premoč. Zato so začeli pridobivati posebno naše revnejše ljudi z grožnjami in podkupovanjem. V tem so šli tako daleč, da so te siromake pripravili do tega, da so to morali nehoti očitno kazati, samo da bi se jim ne mogli več izneveriti.

Vsako jutro se je iz nemškutarških hiš v trgu Grebinj izsula množica nahrbtnikarjev in nahrbtnikaric, ki so nosili za naše revnejše ljudi podkupovalne darove. En dan se je pripeljal iz Celovca kar cel avtomobil z ženskimi oblekami, katere so razdelili med slovenske dekletke proti zagotovitvi, da glasujejo za Avstrijo.

Hlapcem so dajali manjše darove ter jih vabili v Celovec v »Jesuitenkasernen« in »Heimatsdienst«. Tja so jih pripeljavali kar v avtomobilih, tako da so se na dvorišču »Jesuitenkasernen« lahko spoznali med seboj kot za Avstrijo pridobljeni (Landtreue Kärntner) ter da so dobili prepričanje, da »Landtreue Kärntner« zmagajo proti Kranjcem. Tam so jim razkazovali tudi obleke ter jim naročali, da naj si preskrbe priporočila od nemških zaupnikov. Pri tem so jim še razlagali, da so vse dekletke že na njihovi strani ter da so že prejele obleke. Na ta način so medsebojno zvezali interese hlapcev in dekel, da so se pri vsiljenem agitiranju za »Koroško Korošcem« naravnost kosali. Samo na Raferjevem in Ellersdorferjevem veleposestvu (Ellersdorfer bivši slovenski dež. poslanec, sedaj nemškutar) so tako pridobili 28 uslužbencev.

Pa to še ni bilo dovolj. Prot koncu so začeli od zavednih, a siromašnih slovenskih glasovalcev kupovati glasovnice. Cena za glasovnico je znašala poleg daril še 4000 K, recit: štiristoč kron. Vkljub veliki revščini je pa ena Raferjevih dekel odklonila ta Judežev denar ter korumpenta z ogorčenjem zavrnila. S temi sredstvi so nemškutarji pridobili več stotin glasov od revnih Slovencev in Slovenk.

Na dan glasovanja so pa Nemci sleparili zonet na nove načine.

Enadvajset nemškutarjev in nemškutaric je šlo na isto volišče s falzificiranimi duplikati volit po dvakrat (glas. št. 79, 314, 320, 374, 412, 434, 665, 679, 682, 878, 944, 984, 1164, 1296, 1271, 1536, 1632, 1664, 1679, 1754), med temi je Marija Lacker, glas. št. 1776, odnesla celo rekord, da se je na njeno ime pred isto komisijo trikrat glasovalo, kar pa je bilo vsled navala ljudi mogoče doznati šele kasneje. Kljub temu dvojnemu glasovanju na istem volišču je pa bilo končno število glasovalcev in oddanih glasov vendar le enako, kar gotovo ni bila mala umetnost in je to zahtevalo skrajno točne slemarske evidenčne tehnike.

Nekateri pa so glasovali v drugič na istem volišču pri drugi komisiji. N. pr. nemškutarica Marija Primož iz Tolstege vrha in Florian Zechner, tujec iz Avstrije, sta glasovala pri komisiji A in C. Le nemškutarici Elizabeti Lončar iz Spod. Krčani se je ta manipulacija ponesrečila ter je še s tem opozorila na to vrstne slemarske volilne borbe. Mnogo nemškutarjev pa je glasovalo po dvakrat s tem, da so šli popoldne na Rudo in drugam glasovat.

Ako kdo iz vpisanih tujecev iz Avstrije ali pa kdo, ki sploh ni eksistiral, ni prišel glasovat, so zanj glasovali domači nemškutarji. Nemčur Mihael Röck iz Dolgega brda je glasoval zase na Pustici, potem pa še v Grebinju na dve glasovnici. Izkaznice so dobivali od Heimatsdiensta, kjer so morali s to manipulacijo imeti silno dela, kar kaže posebno slučaj Helene Rosenzopf. Ta glasovalka je bila vpisana kot 75letna starica sploh ni eksistirala. Pač pa je bila v navednem kraju Barbara Rosenzopf, ki pa je umrla že leta 1919. Za njo so nemškutarji poslali iz »Heimatsdiensta« glasovat 22letno Marjeto Hanžič. Ker se je pa na tej zali nemškutarici precej opazilo, da ji manjka nad 50 let do Rosenzopfnije starosti, jo je predsednik komisije odklonil, pri čemer je priznala, kako je prišla do glasovnice. Vkljub temu se pa ni ničesar ukrenilo, da bi se ta kriminalni lokal zatvoril in preiskal.

Se bolj simptomatičen je pa slučaj Terezije Riepl, ki sploh ni imela glas. pravice, ter je prišla prosit nemške člane, da bi jo vkljub temu priustili, da bi glasovala za Avstrijo. Eden nemških zastopnikov se jo je

usmilil ter ji naročil, naj pride po pol šesti uri na volišče, kjer bo že dobila pripravljeno kako glasovalno izkaznico. Iz tega se sklepa, da so nasprotniki imeli rezervne in biancho podpisane glasovalne izkaznice, ter da so pošiljali z njimi glasovat svoje ljudi, namesto naših izostalih, o katerih se je računalo, da takrat gotovo ne pridejo več na volišče.

Kaki glasovalci so se prikazali na volišče, je najbolj značilno izpovedala Nemka gospa Menny, rodom Štajerka in poročena na Štajerskem, ki se je po glasovanju pobahala: »Nu, und in meinem Leben hab' ich Griffen (Grebinj) nicht gesehen«.

Ako se vse te sleparije reasumira, se vidi, da je naravnost čudež, če smo mogli doseči v tej občini vsaj 380 glasov od nad 1700 oddanih, dast bi nam po narodnosti pripadali vsi, razen iz 15 nemško-slovensko mešanih družin.

Kakor v Grebinju, se je godilo slično drugod, le da so bile sleparije prilagodene potom natančnega preštudiranja na krajevne razmere, kar je bilo prav lahko, ker je »Heimatsdienst« samo v Celovcu imel nad 800 uradnikov ter še potem po raznih drugih krajih svoje ekspoziture v Frankfurtu na Meni pa svojo finančno podkupovalno centralo.

Pri teh razmerah bi se morala napraviti iz sedanje plebiscitne potvore stroga revizija. Okrog 4500 Korošcem tujih, utihotapljenih glasovalcev, bi se nemškimi glasovom moralo enostavno odšteti. Okrog 2500 naših upravičenih glasovalcev pa pristeti nam v dobro, s čimur samim je že prekoračena večina v naš prilog. Poleg tega bi se pa še moralo odšteti vse dokazane sleparije na na dan glasovanja, ker so glasovali z našimi poneverjenimi, nakupljenimi

in ponarejenimi glasovalnimi izkaznicami. Iz tega se vidi, da je avtonomno slovensko prebivalstvo pri sedanjem plebiscitu efektivno zmagalo z veliko večino ter da jim niti plebiscitna komisija ni mogla škodovati, ko je pripuščala, da so se vršila sto in stotilijonska podkupovanja, ter ovirala naše oblasti, da tega niso smele preprečiti.

Da je res glasovala ogromna večina za Jugoslavijo, se najbolj razvidi v nepotvorljivem odnevu po izidu plebiscita. Po celi coni A ni videti nobenega veselja zaradi »zmage«. Tuji, ki so glasovali za Avstrijo, so se po glasovalnem zločinu že odpeljali na svojih 160 tovornih avtomobilih, domače prebivalstvo pa stoka in tarna, kako je moglo izgubiti, ker so vendar vsi domači glasovali za Jugoslavijo.

Te narodne nesreče gotovo niso krivi slovenski Korošci, kvečjemu da so kot pošteniaki naselili »Bauernfängerj«, ki so delali po najbolj sleparskih načinih dunajskih »platenbrüderjev«. Naravno je, da se mora osleparjenca štiti pred sleparjem, ter da se mora pred vsem preiskovati sedanj »plebiscit« kot največje kriminalno dejanje, nato pa krivce kaznovati, Korošče pa prisoditi temu, za kogar so se odločili v večini — to je, Jugoslaviji.

Ker pa so baš Nemci s popisanimi sleparstvi in potvorami zakrivil, da se ni mogel vršiti plebiscit tudi v coni B, in ker so obenem dokazali, da je izvršitev poštenega plebiscita v sporu z njimi naravnost absurdum, smo na mi upravičeni zahtevati zase ne samo cone A, ampak tudi cono B, in sicer zadnjo brez plebiscita.

Grebinj, dne 22. oktobra 1920.
Dr. Juro Jan.

Jugoslovenci!

Osvobodimo Koroško! Po vseh znakih se moremo bati, da dobi ogabna falzifikacija plebiscita na Koroškem sankcio velevlasti! Plebiscit je falzifikat ter nasprotuje naredbam plebiscitne komisije v Celovcu, besedilo in duhu mirovne pogodbe. Plebiscit je falzifikat, ker so agenti Nemške Avstrije z neresničnimi pravnimi potrdili dosegli volilno pravico za nebroj neupravičencev in ker so z utihotapljenimi neupravičenimi nemškimi volilci, z najobsežnejšim kupovanjem glasov, z grožnjami, z varanjem ljudstva, z raznimi nasilnostmi, z goljufijami na dan plebiscita potvrdili nevl izraz ljudske volje. Zaradi take nemoralne bi bili zastopniki velevlasti izključili vsako drugo državo, zlasti pa kako slovensko, iz zveze narodov. Toda ne samo, da niti v tem slučaju nočejo štiti politične morale in prestiza svoje zaveznice, hočejo sedaj, zapleteni od svojih zastopnikov v plebiscitni komisiji v Celovcu, to strašno krivico še sankcionirati v korist največjemu sovražniku entente in začetniku svetovne vojne, to je, nemškega naroda. Zaradi tega aneliramo v prvi vrsti na čut pravičnosti in svobode, ki dičijo ameriški, angleški in francoski narod, v trdni nadi, da ti narodi take krivice ne bodo nikdar odobrili! Vendar na ne moremo čakati, da bi šele zgodovina popravila to krivico in strmo glavila diplomatske zaščitnike tega svetovnega škandala. Mi hočemo takoj in z vso silo svojeza naroda in državne prava storiti vse, da osvobodimo zopet zibelko slovenskega naroda in zaščitimo severne narodne meje Jugoslavije! Strmimo torej vse svoje moči v eno nepremagljivo in vedno delavno narodno falanco! V to svrhu naj se osmleto v vsakem kraju Jugoslavije takoj koroški odbori z edinim programom: »Vsi in vse za odrešenje Koroške!«

Dne 29. ali 31. oktobra ali 1. novembra naj se vršijo po vsej državi manifestacijski shodi. Na teh shodih naj se pozove vlada v Beogradu: 1. da nikakor ne prizna plebiscita, 2. naj zahteva z vso energijo revizijo cellega plebiscitnega vprašanja, 3. da naj se prekinejo zaradi dokazanih goljufij od strani nemške koroške in centralne avstrijske oblasti vse politične in gospodarske zveze z Nemsko Avstrijo ter odpravi vsa dobava živeža, dokler Nemška Avstrija ne pristane na revizijo plebiscitnega vprašanja in dokler ne da zadostne garancije za popolno ravnopravnost celotnega slovenskega naroda v vseh krajih na Koroškem, 4. naj odstrani iz naše države vse protidržavne elemente in tuje podanike v svrhu, da se namesto njim zaasigura kruh in dom našim beguncem iz odvzetega ozemlja. Vse jugoslovenske politične stranke se pozivajo, da sprejmejo načela, izražena v tem program, v svoj program. Podrobne informacije glede organizacije in potrebnih podatkov daje Jugoslovenska Matica v Mariboru.

Maribor, dne 24. oktobra 1920.
Za odbor: dr. Fran Rosina, zastopnik SLS: dr. Fran Jankovič, posl. in minister n. r., Ivan Roškar, posl. in minister n. r., dr. Josip Hohnjec, posl., dr. Anton Jerovšek, dr. Josip Fon, posl., dr. Jos. Leskovar: zastopnik JDS: prof. Voglar, posl. Gjuro Džamonja, posl., Ivan Kežar, posl., dr. Karel Koderman, dr. Fran Lipold: zastopniki NSS: dr. Otokar Rybář in Jarh; za Jugoslovensko Matico: prof. Josip Ribarič, dr. Pero Müller, dr. Leopold Lenard; kot zastopniki Koroške: dr. Ravnik, župnik Gabron in župnik Arnož.

Pristopajte k „Jugoslovenski Matici!“

Primerjajte!

Naše delavstvo v premogovnikih zahteva nov — eksistenčni minimum. To se pravi baje, da naj se mu mezde in ostali prejemki zvišajo za 134%. Trboveljsko premogovno ravnateljstvo trdi, da bi bilo treba, ako se delavstvu ugodno, žrtvovati znova za povprečje med 200 milijonov, za zvišanje nabavnega prispevka 40 milijonov in za zvišanje živilskih porcij 56 milijonov, t. j. skupaj 296 milijonov kron. In ravnateljstvo odklanja te zahteve ter je pripravljeno priznati kvečjemu toliko priboljška, kolikor so se živila in gospodarske potrebe od 15. junija t. l. resnično porazila. Ravnateljstvo trdi, da so doseženi zasluži primerni. Tako zasluži premogovnik kopač (z ženo in 2 otrokoma) povprečno po K 112'67 na dan; če je priden in vztrajen, zasluži celo po 174 K na dan. Kopači učenci, ki tvorijo 20% vsega delavstva, zasluži po K 104'38, tesarji in zidarji povprečno K 104 K (4% delavstva), kurjači in kovači (4%) K 91 do 97. težaki (28% delavstva) nad K 89 K, vozači (samci) nad 49 K (14% delavstva), dečki in deklice (mladoletniki, ki tvorijo 19% delavstva) pa povprečno nad 41 K na delavni dan. 70% delavstva ima že danes več kot 90 K na dan. Nasproti tem podatkom trboveljskega ravnateljstva trdijo delavci, da zasluži premogar danes povprečno izdatno manj in da so podatki čisto nezanesljivi. Večina delavcev da ne zasluži niti svojega eksistenčnega minimuma. Zato da delavska energija pada, slabo prehranjeni delavci da omagujejo ter da bodo morali ostaviti premogovnik. Poisčuje si dela z boljimi zasluži, a naši premogovniki obično. Delavci uvažujejo vse, odklanjajo pa trditve, da delajo premogovniki z deficitom. Delavski računi o podjelih izkazujejo prav lepe približke, iz katerih se torej delavskim zahtevam lahko ugodi, ne da bi bilo treba za to cene premoga zvišati. Vsekakor delavstvo vztraja na tem, da se mu dovoli eksistenčni minimum ter od tega nikakor ne odneha. Minimum zasluži za delavni dan pa je za samce po 85 K, za delavca z ženo 122 K, za delavca z ženo in enim otrokom 156 K, z dvema otrokoma 190 K, s tremi in več otroki 220 K. Ravnateljstvo zatrjuje, da je ta zahteva nesprijemljiva, ker bi se moral premog zvišati za ca. 27 K ter bi se meterski stot podražil iz 52 K na 80 K! Delavci zahtevajo anketo producentov, konsumentov ter zastopnikov strokovno poučenih oblasti; ta anketa naj dožene, so li delavske zahteve glede eksistenčnega minimuma količnik pretirane in je li iz dobička premogovnikov mogoče brez zvišanja premogovnih cen zadostiti delavske zahteve. Naj se ugotove na licu mesta, v jamah in iz knjig troški in dohodki ter naj se potem razsodi! Delavstvo je prepričano, da mu anketa pritrjuje.

To je vsebina debat, ki so se vršile na anketni seji dne 23. t. m. ob 10. dopoldne do pol 1. popoldne pri poverjeništvu za javna dela. Anketa, ki so se je udeležili zastopniki vlade, trgovske in obrtne zbornice, zveze industrije, deželne zveze obrtnih združenj, javnega in zasebnega obrtništva, južne in državne železnice, odseka za prehrano itd., je pod predsedstvom predstojnika osrednjega urada montanističnih pod-

jetij, dvornega svetnika g. inž. Pirnata sklenila, da se naj sprejme predlogi delavstva, ki sta ga zastopali dve strokovni organizaciji ter so ga podpirali delegatje SLS, JSDS in NSS, ter naj se izvoli ožji odbor, ki zahteve delavstva natančno prouči ter nato stavi svoje predloge.

Včeraj ob 10. dopoldne se je vršila prva seja anketnega odbora. Ne da bi hoteli kakorkoli vplivati na sklepanje odbora, naj ugotovimo le dejstvo, da ima država glede eksistenčnega minimuma javnega uradništva popolnoma drugačno naziranje, kakor ga zastopa trboveljsko premogovno delavstvo. Kar je dala osrednja vlada javnim nameščencem šele po dolgotrajnem boju in na silni pritisk organizacij ter na energično posredovanje raznih narodnih predstavnikov JDS, to zaostaja daleč pod zahtevami delavstva.

Primerjajmo!

Asistent, samec, dobiva danes K 74'11 na dan. Delavec, samec, zahteva 85 kron! Asistent z ženo in 1 otrokom dobiva danes na dan 98'11 K, delavec zahteva 156 K; asistent z ženo in 2 otrokoma dobiva 110'11 K, delavec zahteva 190 K. Nadkomisar (samec) dobiva 85'19 K, delavec naj dobi le 19 vinarjev manj; nadkomisar z ženo dobiva 97'19 K, delavec naj dobi 122 K, nadkomisar z ženo in 1 otrokom dobiva 109'19 K, delavec naj dobi 156 K. Svetnik z ženo dobiva danes 106'60 K, delavec z ženo naj dobi 122 K. Uradnik V. čin. razreda (samec) dobiva danes 132'05 K, delavec, kopač, tesar, kovač ali težak naj dobi 85 K; isti uradnik z ženo in 2 otrokoma dobiva danes 168 K, isti težak z ženo in 2 otrokoma naj dobi 190 K!

Ali je eksistenčni minimum delavčev višji kakor uradniški akademski? — To pač le dokazuje, da je uradništvo še vedno plačevano globoko pod minimumom ter da je vsakršno očitno uradništvu skrajno krivično! Naša javnost naj primerja prejemke uradništva s prejemki delavstva, računa naj samo ter prizna, da zasluži javno nameščenstvo višje simpatije, kakor jih je zaradi neumevanja njegovega položaja uživalo doslej. Javni nameščenci morajo dobiti v konstituenti sposobne in energične zastopnike, ki odstranijo krivice in bodo, kakršne nočejo prenašati niti premogarski težaki in kopaški učenci!

Ministrski predsednik Veenič je dejal, da se uradniško vprašanje študira, a da se kar čez noč ne da rešiti. Ironično! Če dve leti rešujejo uradniško vprašanje, a ga še ne rešijo. Te počasnosti se mora naveličati tudi angelska potrpežljivost. Zakaj se ne izenačijo plače vsem javnim nameščencem v državi? Zakaj se ne dožene rešitev službene pragmatike? Delavstvo ne čaka, nego štrajka in izsili! Ali naj delavstvu sledi še uradništvo? — Gotovo je, da javni meščenci od srca privoščijo delavcem pošten eksistenčni minimum; toda javni nameščenci z dolgoletnimi, dragimi študijami, v duševno skrajno napornih in odgovornih službah, uradniki z izpiti na univerzah, z doktorati, profesorami in visoko strokovno, praktično popolneno izobrazbo ne morejo — zaostajati za manualnim delavstvom!

Politične vesti.

Shod zaupnikov JDS v Ljubljani. Šnoči ob 6. se je vršil v mestni zbornici na magistratu shod zaupnikov JDS, ki so zastopali politična društva in stranke okrajne organizacije. Shodu je predsedoval prof. Ant. Jug. Poročal je poverjenik za pravosodje dr. Gregor Žerjav, ki je po daljšem referatu predlagal, naj se postavijo za strankine kandidate v Ljubljani na I. mestu župan dr. Ivan Tavčar, na II. mestu prof. Josip Reiser, na III. mestu pristav Trgovske in obrtne zbornice Ivan Mohorič in na IV. mestu minister na razpoloženje dr. Albert Kramer. O predlogu se je razvila debata, ki so se je udeležili Josip Turk, Zupan, dr. Švigelj, dr. Pestotnik, Fortič in dr. Fetič — Frankheim. Po končnem poročevalčevem razumevanju so zaupniki soglasno odobrili predloženo kandidatsko listo.

Kandidati klerikalne stranke. Klerikalna stranka je postavila tele kandidate: na Kranjskem: 1. nosilec liste Janez Brodar, posestnik v Hrastju. 2. Josip Gostinčar, posestnik v Ljubljani. 3. Josip Nemanjč, posestnik v Zlebeju. 4. Janez Stanonik, posestnik v Horjulu. 5. Karl Škulj, šupnik v Dolenji vasi. 6. Janez Strein, posestnik v Kapljivici. 7. Anton Lampret, posestnik na Muljavi. 8. Fran Kobal, posestnik v Gabrjeljah. 9. Josip Poznič, posestnik v Gradižu. 10. Anton Marincek, uradnik v Ljubljani. 11. Ivan Rakose, posestnik na Straži in 12. Janez Finžgar, posestnik na Breznici. Kvalificirani kandidati so: 1. Anton Snžnik, profesor v Ljubljani. 2. dr. Fran Kulovec, tajnik SLS v Ljubljani ali Fran Smodej, urednik »Slovenca« v Ljubljani ter končno 3. dr. Andrej Gosar v Ljubljani; kot namestniki: 1. dr. Janko Brejc, deželni predsednik. 2. Ivan Dolenc, profesor in 3. Ing. Dušan Serbec, vsi v Ljubljani. Na Štajerskem: kot 1. nosilec liste Ivan Rožek, posestnik v Št. Jurju v Slovenskih Gorah. 2. Karel Černe, minar v Framu. 3. Stanko Češe, strojnik v Trbovljah. 4. Martin Kranjc, posestnik v Veliki Pirci. 5. Anton Krepek, delavski tajnik v Mariboru, 6.

Anton Meško, posestnik v Lahojncih. 7. Ljudevit Pintarič, posestnik v Beltincih. 8. Fran Pišek, posestnik v Orehovi vasi. 9. Josip Pišek, posestnik v Medlogu. 10. Vlado Pušenjak, nadrevizor v Mariboru. 11. Martin Stelblovnik, posestnik v Šmartnem ob Paki. 12. Josip Škoberne, posestnik v Dovškem. 13. Jakob Vrečko, posestnik na Ponikvi. 14. Martin Vrečko, posestnik v Žegerju in 15. Fran Zebot, urednik v Mariboru. Kvalificirani poslanci: 1. dr. Anton Korošec. 2. dr. Josip Hohnjec. 3. dr. Fran Jankovič. 4. dr. Josip Leskover, odvetnik v Mariboru. 5. dr. Anton Ogrizek, odvetnik v Celju; namestniki: 1. Ivan Vesenjak, profesor v Ljubljani. 2. dr. Alojz Juvan, odvetnik v Mariboru. 3. dr. Andrej Veble, odvetnik v Št. Lenartu. 4. dr. Anton Jerovšek, ravnatelj tiskarne v Mariboru in 5. dr. Karl Verstovšek, poverjenik v Ljubljani.

Jugoslovenska socialno-demokratska stranka v Mariboru. Maribor, 25. oktobra. Razdor v jugoslovenski socialno-demokratski stranki je popoln. Tudi »Volkstimm« soglašajo s tem, da je odcep komunistov od socialnih demokratov nezgoben.

Pred krizo v vladi? »Riječ« poroča iz Beograda: Dopoldne je ministrski svet sprejel proračunski in finančni zakon, kakor ga je predložil finančni minister z izpremembami finančnega odseka. Ministra Kovačević in dr. Korošec sta izjavila, da nočeta podpisati tega zakonskega predloga. Vsi dve je nastalo težko stanje v kabinetu. — d

Izvenstrankarski pokret. Tudi v Zagrebu se je pojavil izvenstrankarski pokret, pri katerem sodelujejo člani bivšega jugoslovenskega odbora: Banjanin, dr. Mandić, Marjanovič. Pridružil se jim je tudi dr. Politeo. — d

Agitacijsko delo. Zagreb, 25. oktobra. Minister Svetozar Pribičević je nudil svojo agitacijsko pot po Liki. Povsod, kjer je priredil skupščine, ga je ljudstvo navdušeno pozdravljalo in se izjavljalo za demokratske principe. V Otočcu ga je pričakovalo nad 5000 seljakov, Hrvatov in Srbov, ki so ministra in njegovega spremljevalca dr.

Lukinića navdušeno pozdravljali ter ob koncu shoda sprejeli resolucijo, ki izrekla priznanje demokratski stranki in proglasa ministra Pribičevića za nosilca demokratske liste za ličko - kravsko županijo. Zbori so se vršili tudi v Gospiću in Senju, kjer se bile sprejete podobne resolucije.

Koroščevi pristajajo po »Die Wacht am Rhein«. Osi je k. 25. oktobra. Radikalni list »Straž« vehementno napada dr. Korošca, ker po njegovi pristaji prepevali, vračajo se iz volilnega shoda. »Die Wacht am Rhein« in protidržavno vzklikali. Zanimivo je to, ker sedi Protič kljub temu v istem parlamentarnem bloku kakor dr. Korošec in se njegov organ zaletava v njegovega kolega.

Cyankali. Afera s strupenim fižolom je znana. Minister Velizar Janković je kot minister prehrane na Krfu nakupil za srbsko vojsko preko 200 vagonov fižola. Ker je mnogo vojakov zbolelo in nekaj celo umrlo, so dali fižol preiskati. Dognali so, da je fižol neke indijske vrste, tkzv. mesečev ali rangonski fižol, ki vsebuje množino cianovodika ter da ni poraben kot živilo niti za živino. Namesto da bi bila vlada fižol uničila, ga je prodala nekemu zagrebškemu trgovcu, dasi je vedela, da s strupenim fižolom ogroža na tisoče zdravih ljudi. Uradnik ministrstva Djonović je priznal zagrebškemu kupcu: »Ta nesrečni fižol je največja skrb ministrstva in jaz sem vedel, da prinese postopanje ministrstva končno vendar le škodo in škandal vladi. Zato sem nekajkrat predlagal naj se fižol vrne onemu, ki ga je ministrstvu prodal ali pa vrže naravnost v Donavo...«

Pogodba z zagrebškim trgovcem je podpisana po ministrh Protiču, Ninčicu, Velizarju Jankoviću, Drinkoviću in dr. Korošcu z izrecno opombo, da se trgovčev ofert, ki izrecno naglašajo, da kupi le »povsem zdravo robno«, in celjastih prihvata. Zagrebška »Riječ« piše: Radikalno - zajedničarsko - klerikalna vlada je to učinila da spasi jednog nesposobnog svoga stranačkog druga od odgovornosti pred zakonom. Ne moreći, koliko će ljudi time postradati zdravljem i životom svojim ne briga ju se ni malo za strašnu sramotu, koju time nanosi i samoj državi. In na drugem mestu piše isti zagrebški dnevnik: Menda se še spominjate, da je g. Korošec povabil baš g. Velizarja Jankovića na orlovski zlet v Maribor ter da se je g. Velizar Janković temu vabilu odzval. Zjaj vemo zakaj je g. Korošec povabil ravno g. Velizarja Jankovića v Maribor in zakaj se je g. Velizar Janković tako vslužno odzval temu vabilu. Gg. Korošec in I. Janković sta prodajala strupeno hrano tdi v Mariboru. Samo da ondi ni bil fižol, nego klerikalizem.

Radicevi za hrv. republiko. Dne 24. t. m. dopoldne je bila v Jahnici na Sajmištu skupščina seljačke stranke, kateri je predsedoval podpredsednik stranke Josip Predavec. On je razvil program stranke in očrtal njeno razmerje napram državi. Zahteval je hrvatsko državo v mejah Jugoslavije. Po programu stranke mora biti država republikanska in nevtralna. Predčital se je odlok glavnega odbora o pogajanjih z drugimi strankami. Ta odlok se glasi: S Hrvatsko zaednicu, kakor tudi s kraljevitimi vladnimi strankami se Hrvatska pučka seljačka stranka ne more razgovarjati, tem manj, ker je Hrvatska zaednica sodelovala pri tolikih izigravanjih pravice narodne samoodločbe in pri tolikih preganjanjih seljačke stranke in njenega predsednika. Tudi s stranko prava Hrvatska pučka seljačka stranka ne more stopiti v volilni sporazum, ker njeni voditelji ne priznavajo seljačkega temelja za hrvatsko republikansko politiko, tudi sedaj ne, ko praviš v svobodnem poletu hitijo v Hrvatsko pučko seljačko stranko. Končno je prečital volilno geslo seljačke stranke, ki naj bi služilo kot temelj v volilni kampanji. — d

Komunisti zopet zmagali. Pri zopetnih občinskih volitvah v Nisu in Skoplju so dobili večino komunisti. — d

Pečuhski »katoličani«. Osi je k. 25. oktobra. »Hrvatska Obrana« napada našo policijo v Pečuhu, ki je izvršila pri kanoniku Mosonyiju in v katoliškem samostanu hišno preiskavo. List napada nadalje tudi »komuniste«, ki da asistirajo tem »progonimac« »krišćanskimislečih«. Nadalje napada ministra Domokovića, da sme v Pečuhu izhajati »Radnički list«, dočim je list »Krišćanski radnik« že več kakor eno leto ustavljen. Kakor znano, so klerikalci v Pečuhu v zvezi z biskupom Zichijem, ki je agent Horthyjeve »krišćanske vlade«. Obenem so pristajali lista dr. Korošca, ki jih štiti zlasti za to, ker so katoličani.

Radikalni voditelji pridejo v Zagreb. »Narodno Delo« doznava, da bodo gg. Pašić, Protić in ministrski predsednik Vesnić med 6. in 10. novembrom prišli v Zagreb, da se spoznajo z zastopniki vseh kralnih organizacij v pošasti, zagrebški, belovarski, varaždinski, modruško-reški in ličko-kravski županiji. — d

Revizija solunskega procesa. Iz Beograda poročajo, da bo izšel te dni v »Službenih novinah« ukaz o reaktiviranju nekaterih častnikov, ki so bili obsojeni v znanem solunskem procesu. Revizija tega procesa je bila že davno zaprosena, toda radikalni mogotci so jo vedno odbili. Pred dobrim pol letom so radikalci ponudili petim častnikom reaktiviranje, toda s pogojem, da ne zahtevajo revizije procesa. Sedaj pa so radikalci na posebno intervencijo dr. Ninčice, ki je bil takrat minister na Krfu, izposlovali reaktiviranje teh oficirjev, ker upajo, da bo imelo to za njih ugodne posledice pri volitvah v konstituantu. Toda reaktivirani oficirji bodo takoj prosili za vpokojitev in zahtevali revizijo solunskega procesa.

Telefonska in brzojavna poročila.

MINISTER DRAŠKOVIČ O POLOŽAJU.

— d Zagreb, 25. oktobra. Včeraj dopoldne je bila v kinu »Heliost« skupščina demokratske stranke. Minister za notranje stvari Drašković je imel na skupščini velik politični govor, v katerem se je bavil z vprašanjem suverenosti konstituant, z vprašanjem centralizacije, odnosno decentralizacije države, z vprašanjem delokarja pokrajinskih oblasti in z vprašanjem hegemonije v državi.

Izjavil je, da je prvi pogoj za konstituantu, da dela svobodno in v svobodi. Konstituenta je suverena in lahko hoče karkoli, samo enega ne sme, namreč ne sme se dotikati naše velike narodne svetnje, t. j. narodno in državno edinstvo. Vsi brez razlike so poklicani, da ji služijo, ne pa da razpolagajo z njo. Nato je minister govoril o ustroju javne uprave ter je izjavil, da so v zadnjem ministrskem svetu vsi ministri bili složni v tem, da mora država imeti samo eno suvereno oblast. Vsi so za eno zakonodajno delo, takoj za tem so vsi za načelo široke pokrajinske samouprave. Decentralizirana administracija je za nas rešitev in izhod, katerega moramo iskati, da se državna oblast ne obremeni preveč s posli.

Govornik izraža nado, da bo naša konstituenta delala povoljno. Naša država ima protivnika, pa to niso njeni protivniki od včeraj, ker so bili to tudi prej, pa se je vendar ustvarila naša država preko njihove volje. Ubija pravovernost, da hočejo Srbi hegemonijo in da so imperialisti. Srbija to ni bila, niti ne bo, to svedoči srbski narod z svo državno prošlostjo. Slabi so Srbi, ki hočejo nadoblast nad svojimi brati, slabi pa so tudi Hrvati, ki zahtevajo to nadoblast, ki nočejo brata za brata in hočejo tulca za gospodarja. Vsi se moramo vreti z vsemi silami na izgraditev te države ter moramo živeti v tradiciji onih, ki so tej državi dali osnovo.

Potem je minister obširno tolmačil svojo uredbu o redu in delu in se je odločil postaviti proti temu, da bi se ta država nazivala s sramotljivimi imeni. To se ne sme dopustiti. Država je največje dobro in slab bi bil vsak državljani, ki bi je ne spoštoval. Stranke se menjajo, država pa je večna. — Ministra so med govorom mnogokrat prekinili z burnim odobravanjem.

POGAJANJA Z ITALIJO.

Rim, 25. oktobra. (Brezlično.) Italijansko - jugoslovenska pogajanja se začno prve dni novembra na Rivieri.

ITALIJANSKI PARLAMENT.

— d Rim, 25. oktobra. (Stefani) Ministrski svet je sklenil, da se sliče zbornica za 19. november.

TEŽKE NOTRANJE RAZMERE V ITALIJI.

— Rim, 23. oktobra. Železničarji so pričeli z obstrukcijo po vsej Italiji v znak protesta proti aretaciji generalnega sveta italijanske sindikalne zveze v Bolonji. Vsi vlakci imajo zamudo treh do štirih ur. Radi aretacije zastopnika Maletesta se je nameraval proglasiti splošni štrajk, pa se je zadnji trenotek opustil proglas. V Firenci je aret. vzbudila ogromno ogorčenje. Slično v drugih krajih. Oblasti zapirajo anarhiste in tajnike delavskih zbornic, kar utegne izzvati v delavskih masah velik odpor. Danes je še precej mirno ali bati se je viharja. V Benetkah so preiskali karabinjerji stanovanja anarhistov in komunistov in našli pri njih veliko zalogo raznega orožja. Izvršenih je nekaj aretacij. Jednako se vrše preiskave tudi po drugih mestih. V Civitavecchia je proglašen splošni štrajk.

SAMO POGUMA JE TREBA!

— d Pariz, 25. oktobra. Veleposlaniška konferenca je vzela na znanje, da poljska vlada noče podpisati gđanske konvencije, in pooblastila komisijo strokovnjakov, da naj polzkusi rešitev tega vprašanja, ki bi zadovoljila oba dela in odgovarjala določbam mirovne pogodbe.

DUNAJSKI KOMUNISTI.

Dunaj, 25. oktobra. Danes se je pričel na Dunaju velik proces proti 10 komunistom, ki so poskusili poleti 1919 razstreliti železniški most čez Donavo. Skoraj vsi

Dr. Rybaš kot kandidat.

Maribor, 24. okt.

Dr. Rybaš se je pridružil narodnim socialcem, s katerimi je imel svoječasno neprestane boje v Trstu. Kot njih kandidat je nastopil na današnjem shodu v »Narodnem domu« v Mariboru. Shodu ga je predstavil g. Deržič, ki ni v svojem nagovoru povedal ničesar novega, kvečjemu če se smatra kot novost njegova izjava, da je NSS stranka »beračev in idealistov«.

Nato je govoril dr. Rybaš. »Tesno mi je pri srcu, ker nosim kandidaturu samo ene slovenske stranke proti drugim slovenskim strankam. Tesno mi je, ker sem doslej v Trstu združeval glasove vseh slovenskih strank, izvezemsi JSDS, ki je internacionalna. Kako je prišel do tega? O tem se je posvetoval. Narodni svet v Ljubljani, ki se je po razmotrivanju vprašanja: ali naj se vsi primorski begunci strnejo v eno svolelastno stranko ali naj se opredele vsak po svojem prebrljanju, je odločil, da se opusti namen organizacije samostalne stranke — ker naša stvar ni samo stvar naša, ampak vseh in moramo zato v vseh strankah vzbujati ljubezen in zanimanje za nas (primorske begunce). Jaz sem se moral »opredeliti« za stranko, ki je izšla iz

obtoženci priznavajo svoje dejanje ter pravilo, da so hoteli izvršiti ta zločin zaradi tega, ker je takratna vlada Bele Kuna zagrozila dunajskim komunistom, da bo ustavila pošiljanje denarja, če dunajski komunisti ne bodo pokazali svoje solidarnosti z budimpeštansko vlado. Razprava bo trajala najbrž cel teden.

KATOLIŠKA SKUPŠČINA V BUDIMPEŠTI.

— d Budimpešta, 24. oktobra. Tri najeta deželna katoliška skupščina je bila danes dopoldne ob veliki udeležbi katoliškega madžarskega občinstva odprta. Slovesne otvoritve so se udeležili nadvojvoda Jožef, nadvojvodinja Avgusta, soproga državnega pravežnika Horthyja in papeški nuncij Schieppio. Otvoritveni govor je imel predsednik Katoliškega doma Zichy, ki je v ostrem govoru bičal defetizem. Skupščina je poslala brzojavna pozdrava papežu in pa državnemu upravniku Horthyju, ki ga je slavnostni govornik škof Prochazka med viharim odobravanjem imenoval trdnjav krščanstva in madžarstva. Popoldne se je vršila procesija, katere se je udeležilo 40.000 oseb.

GRŠKA NI ZRELA ZA REPUBLIKO.

— d Pariz, 25. oktobra. Kakor poročajo jutranji listi, je Venizelos v porazgovoru o nasledstvu na grškem prestolu na vprašanje, ali misli Grška na republiko, odgovoril, da meni, da Grška za tak režim še ni zrela. Narod si želi kralja, prožetega z demokratskim duhom.

STAVKA NA ROMUNSKEM.

Bukarešta, 24. oktobra. (Havas.) Za 21. tm. napovedana splošna stavka se je izjavila. Vlada je proglasila obsešno stanje in aretirala veliko število socialističnih poslancev in voditeljev združenj.

CORSKI ŽUPAN UMRL.

— d London, 25. oktobra. (DKU.) Župan mesta Cork je umrl.

MEDNAR. KONFERENCA O POŠTNIH IN CARINSKIH ZADEVAH.

Pariz, 23. oktobra. Mednarodna konferenca za poštne in carinske zadeve je sklenila celo vrsto olajšav v mednarodnem prometu. Zato zahteva za vse države enoten poštni formular, izdajo dvojnih potnih listov za potovanja, veljavnih za dve leti, določitev enotne za vse dežele veljavne takse za potne liste in poštne in carinske zadeve, prepoved izdajati potna viza za druge kakor lastne državljane, določitev najvišje meje za vizum z zneskom 10 zlatih frankov, tranzitna priluga naj bo oproščena carine. Konferenca je pripravila podrobni študij, vprašanja uvedbe direktnih voznih listov v internacionalnem prometu.

ZVEZA NARODOV IN LLOYD GEORGE.

— d Pariz, 25. oktobra. »Journal« piše, da angleški ministrski predsednik smatra za važno, da ministrski predsedniki prisostvujejo vsaj prvim sejam Zveze narodov. Njegova želja je, da bi se vse delovanje nove meddržavne zveze podredilo vodstvu zaveznikih vlad. Po tem mnenju bi bila Zveza narodov le razširjen vrhovni svet. — »Journal« piše, da bi bil tak načrt izredno nevaren za samostojnost narodov in da nasprotuje duhu pogodbe. Zveza narodov naj bi bila popolnoma neodvisna. Zato je gotovo, da francoski ministrski predsednik ne more najti nobenega razloga, ki bi upravičeval udeležbo zaveznikih ministrskih predsednikov na sejah Zveze narodov.

RUSIJA BO CAREVINA.

— d Pariz, 25. oktobra. V poročilu o političnem položaju v Južni Rusiji veli »Matine«, da se nekaj časa zlasti na Krimu izvalja propaganda za vzpostavitev carskega prestola. Kot naslednik se imenuje Veliki knez Mihail Nikolajevič, drugi brat bivšega carja Nikolaja. Predsednik Krivoshejin je dejal dopisniku »Matine«, da je uverjen, da se bo ljudstvo izreklo za konstitucionalno monarhijo, kadar pride prava ura. Vlada pa ne bo ničesar storila, da bi ta čas prej napočil in ne bo vplivala na ljudsko mišljenje.

tržaških razmer, iz bivše NDO. Napram očitkom, da sem se izneveril nadstrankarskemu stališču, se zavaram, ker sem se pridružil stranki, ki zastopa iste ideje, za katere smo se borili v Trstu. Z ozirom na usodo Koroške ter nove udarce na jugu bi bilo želeli, da bi se združile vse slovenske stranke na skupno listo, toda to je lepa misel brez upanja na dejanje.

Govornik je nato razpravljaj o koroškem vprašanju, o delu naše delegacije v Parizu, za katero baje nosijo odgovornost vse stranke, ter razvijal nato svoje ideje o bodoči naši ustavi in o stališču napram jadranskemu vprašanju.

Predsednik kraj. organizacije NSS Jariš je prečital glede koroške pomožne akcije resolucijo, slično kot je bila že sprejeta ob tozadevnem posvetovanju. Shod je zaključil g. Škrjanec.

Iz naše kraljevine.

— Učiteljsko združenje. Prosvetno ministrstvo je odobrilo članom učiteljskega združenja sedemdnevni dopust, da se morajo udeležiti učiteljske skupščine dne 8. novembra v Beogradu. Na tej skupščini se bo likvidiralo srbsko združenje, ker je srbsko učiteljsko združenje pristopilo v združenje jugoslovenskega učiteljstva. — d

Koroška tragedija.

NOVA AKCIJA ZA KOROŠKO.

Maribor, 25. okt. Posl. Gjur. Džanija je prišel z novo akcijo za Koroško ter so njegovi načrti podpisali že jastopniki mariborskih slovenskih strank in drugi odlični možje na štaterskem. Gre za to, da se pripravi na cedi Jugoslaviji shodi, ki naj protestirajo proti priključitvi Koroške Avstriji. Proje naj se obrne tudi proti naši vladi, je le-ta priznala to priključitev. V tem slučaju se mora zahtevati demisijske vlade in zahtevati od nove vlade, da ne oripnoza izida plebiscita.

DVA SLOVENSKA POLITIKA O KOROŠKEM PLEBISCITU.

Zagreb, 25. oktobra. »Jutarnji list« prinaša intervju svojega beogradskega klopisnika z dvema odličnima slovenskima politikoma o krivdi neuspeha pri plebiscitu na Koroškem. Prvi politik, s katerim se je razgovarjal klopisnik »Jutarnjega lista«, je bil demokrat, ki je izjavil: Prva pogreška naše politike je bila, ker smo pristali na zahtevo, da naj se reši koroško vprašanje s plebiscitom. Bilo je treba že takoj začetkom zasedati in trdno obdržati oni del Koroške, do katerega smo imeli Jugoslaveni pravico, kakor so to storile vse ostale države v sličnih slučajih. Povsem se zdi, da so hoteli vselesile pomagati Nemcem. To se vidi po načinu glasovanja, ki je nam na škodo, temu v dokaz je tudi dejstvo, da se je dala volilna pravica vsem, ki so od leta 1914. živeli na Koroškem ter so se ti pozneje vpisali v glasovalne imenike. Teh je 5000 do 6000, to je ravno število, za kolikor glasov so nas Nemci prekosili. Poleg tega je krivda tudi onih, ki so delovali v komisiji, ker bi bili morali takoj, ko so videli, kako stvar stoji, iskati kompromisa z Avstrijo, za kateri je bila le-ta še šest tednov pred plebiscitom pripravljena. Dobili bi vsaj južni del Koroške. Zdi se, da so bili pogreški napravljani tudi pri vladi, zlasti ker je bil predsednik deželne vlade v Ljubljani dr. Brejce velik optimist. Agitacija je bila dosti dobra. Grejati je samo to, da klerikalci niso hoteli pustiti na Koroško nikogar razum svojih pristavev. Sredstva, ki jih je dala vlada na razpolago, niso bila zadostna. Zdi se, da so Nemci uspeli zlasti vsled svoje agitacije, češ da je v naši državi vse slabo, dočim se v Avstriji boljše živi. Končno je izjavil, da noben Slovenec ne verjame, da bi mogel ta plebiscit obveljati, marveč da pričakujejo vsi, da se naš slovenski življenj na Koroškem reši za Jugoslavijo. Drugi politik, s katerim je govoril poročevalec »Jutarnjega lista«, je bil iz Koroškeve skupine. Tudi on je naglašal, da se je na Koroškem vršil neprestano neoviran promet s Celovcem, kar je zelo škodljivo

vplivalo na razpoloženje med našim ljudstvom. Tudi je narodna zavest premajhna. Agitacija 7 mesecev je bila prekratka, morala bi se vršiti vsaj sedem let. Naši delegati bi morali poznati razpoloženje naroda in niso smeli dopustiti plebiscita. Namesto tega bi bili morali to pokrajino direktno priključiti Jugoslaviji, kakor se je to zgodilo s Prekmurjem. Delo delegacije je bilo oteženo od drugih članov plebiscitne komisije, ki so odprli demarkacijsko črto, zahtevali, da se umakne naša vojska ter na ta način povzročili depresijo pri našem ljudstvu, ki je videlo prihajati nemške tolpe, kakor je bila želja celovških nemčurjev. Na koncu je izjavil: Tudi naš narod na Koroškem v prav dobro, če so razmere na celim svetu zelo neugodne in v Avstriji najslabše. Tudi on ne more verjeti, da bo ostala odločitev plebiscita za vedno.

NEMŠKE NASILNOSTI.

— Velikovec, 23. oktobra. O nasilstvih Nemcev in nemčurjev na Koroškem se naknadno poroča: Dne 13. oktobra, približno ob 7. zvečer so civilisti nemškega mišljenja dve do štiri ure streljali v Gosinjah in v Malem St. Vidu, občina Važenberk. Istega dne, nekako ob 5. popoldne je bilo na Slovenca Antona Hariha oddanih nekaj strelcev z opla »Kolonistenheim«, kjer stanuje nemški agitator Erčnik. Hujskali so tudi delavce v tvornici, naj napadejo Mali St. Vid. Nalepili so letake, da še isti večer ubijejo učitelja Vinka Maderdorferja; onem, ki ga ubije, so obetali 5000 K nagrade. — Dne 16. t. m. je več civilistov, med njimi Morak in njegovi hlapci, pri Trušnjah pri gostilni Šturm napadli slovenskega fanta Antona Hariha. Napadalec so bili oboroženi s samokresli. Anton Harih je moral pustiti kolo in pobegniti. Za njim je na lica mesta prišel pomožni orožnik Podričnik iz Malega St. Vida. Mnogi ga je od za-

— Kako je bil distriktni ententni svet v Velikovecu na razpolago nemškemu grofu Gudenusu, kaže naslednja epizoda: Osem dni pred plebiscitom je na zahtevo nemškega zastopnika ententna komisija pod predstvom g. podpolkovnika Nordena s sekro vdrla v stanovanje g. Pavlice, oskrbnika na posestvu grofa Helldorfa, da kakor so poročali nasprotniki, »pobere morilno orožje, s katerim razpolaga g. Pavlica pri svoji kompaniji.« Preiskali so tudi podstrešje in odkrili celo luknjo na stranišću, seveda brez uspeha. Našem zastopniku g. dr. Pitamicu je bilo v največjo zabavo, kako se gospoda zamenj trudi. — Radovedni smo, ali tudi na Angleskem vlamljajo v stanovanja, ne da bi poiskali potrebne ključke, ki so bili v tem primeru gotovo v bližini na razpolago.

Dneune vesti.

V Ljubljani, 26. oktobra 1920.

— Zemljevid slovenskega ozemlja, ki ga je ustvarila in založila »Slovenska Matica«, je v 4 velikih listih pravkar izšel. Zemljevid je najpopolnejši in tudi tehnično krasno izjavo. Cena pa se mu šele določi; bržčas bo veljal 50 do 60 K. S prevzemom ogromne naklade, ki velja 200.000 K, ter z ekspedicijo se bo imel pečati bodoči odbor.

— Rovarenje proti državi. Protidržavna propaganda in agitacija se je v zadnjem času silno razpasla. Vidi se, da je v stvari sistem, ker se je ta agitacija posebno raznesla med vojaštvo. Posamni vojski se vozijo na dopust in nastopajo na poti in doma kot agitatorji, ki ščuvajo proti državi in hujskajo zlasti proti Srbom. Zadnje nedelje se je vozilo več vojakov z dolensko železnico proti Ljubljani. V vagonu so pritrili pravci shod, ra katerem je imel zlasti veliko besedo mlad vojak, ki je vstopil na Trebnjem. Mladenič, ki gotovo ni prišel dlje po svetu kakor iz dolenske vasce do Ljubljane, je ščeval v najbrezobraznejših izrazih proti državi in proti vojaški oblasti in pozival na varnost na upor. Navzoči civilisti so morali molčati, ker so se bali nasilstva s strani prisotnih številnih vojakov, ki so hrupno odobraval izvajanja svojega tovariša. Še le v Ljubljani je eden izmed sopotnikov ustavil dotičnega vojaka in ga pozval na odgovor. Vojak ni bil junak, marveč je strahopetno zlezal pod klop in priznal, da nima osebnost prave nobene vzroka ščuvati proti državi in vojaški oblasti, ker se mu godi pri vojakih kakor ptici v kletki. Škoda, da dotični gospod ni hujskala izročil policiji ali vojaški straži, da bi mlačozobi fantalin prejel za svoje ščuvanje zasluženo plačilo. V sličnih slučajih naj naši ljudje take agitatorje enostavno izroče orožništvu ali policiji, pa jim bodo brzo zavezana predzrna usta.

— Zbor zapornikov JDS za ljubljansko okolico je imel danes ob 9. do 12. volilni sestanek. Dr. Gregor Žerjav je poročal o strankinem programu in strankinem stališču napram drugim strankam. Dr. Pavel Pestotnik je podal poročilo o volilnih pripravah in o našem postopanju pri volitvah. Zbranih je bilo nad 50 odličnih zastopnikov demokratične stranke. V debati se je pokazalo, da se odločilni pristaji naše stranke živahno interesirajo za volitve in da so krepko odločeni stopiti v neizprosnu borbo proti klerikalizmu ter tej borbi posvetiti vse sile.

— Premož se zopet podraži. Visoko podražene cenam premoga se nam obeta. Rudarji zahtevajo zvišanje svojih mezd in drugih prejemkov. Nimamo jih proti temu, ako se jim mezde zvišajo, za kolikor je draginja narasla. Zadnje zvišanje mezd se je zgodilo menda tinita meseca. Takrat so bili rudarji s

regulacijo svojih mezd čisto zadovoljni. Naj se jim torej zvišajo mezde, za kolikor je mogoče dokazati, da so se od junija zvišale cene potrebščinam. To bi bilo pravično. Povišanje mezd nad to mero bi bilo pretirano. Danes se moramo vsi omejiti v svojih potrebščinah. Uradniki s svojimi plačami ki jih država komaj še prenaša, ne moremo izhajati. Treba je stediti in skrečiti svoje zahteve. To naj pomisli oni del rudarjev, ki zahteva, kakor je bilo čitati, kar 134 odstotno povišanje svojih prejemkov. Temu bi moralo slediti neznanosko povišanje cen premoga. Naj pomislijo rudarji, ako stavijo take zahteve, da nimajo pred seboj Trboveljske družbe, ampak nas konsumente. Iz našega žepa gre. Naj imajo pamet in usmiljenje. Vse zvišanje cen premoga se bodo zvišale cene drugim potrebščinam, zlasti industrijskim izdelkom, se bodo morale zvišati plače nastavljencom in krog se bode sklenil čez par mesecev pri rudarjih, ki bodo zopet zahtevali »regulacijo« mezd. Tako se dela draginja in skakanje cen navzgor.

— Konsument. — Proslava češkoslovaške osvoboditve. Konzulat češkoslovaške republike v Ljubljani si usoja naznaniti, da je dne 28. oktobra t. l. obletnica onega zgodovinskega 28. oktobra 1918, ko je češkoslovaški narod pridobil svojo politično in državno svobodo in ko je bil položen prvi temelj Češkoslovaški republiki. Dan 28. oktobra proslavlja se v Češkoslovaški republiki kakor tudi med Čehoslovaki živječimi v tujini kot državni praznik Češkoslovaške republike. Povodom tega priredi podpisani generalni konzul Češkoslovaške republike v Ljubljani dne 28. oktobra 1920 v prostorih hotela »Union« v I. nadstropju ob 11. do 12. ure dopoldne recepcijo in isti dan ob 20. uri v Narodni Operi v Ljubljani slavnostni koncert, katerega vsi dohodki so namenjeni v prid Jugoslovanske Maticе. Vsi Češkoslovaki kakor tudi vsi prijatelji češkoslovaške - jugoslovanske vzajemnosti so srčno dobrodošli. Dne 28. oktobra se na konzulatu Češkoslovaške republike v Ljubljani kot na dan državnega praznika ne uraduje.

— Z univerze. Za sekretarja na filozofski fakulteti ljubljanske univerze v činu sekretarja III. razreda v ministretvu prosvete je bil imenovan g. V. M. Zalar.

— S kako blagimi nameni se pripravljajo na volilni boi. Na neki šoli na Gorenškem se je vršila pred par dnevi seja krajnega šolskega sveta. Ko nadučitelj ni hotel odnehati od svojih upravičenih zahtev, mu zabrusi župnik, član krajnega šolskega sveta: »Naj bo, dokler še vlada Beograd; saj ni več dolgo časa, ko bomo imeli samo-

upravo v Sloveniji, potem bo pa drugače! Pripravljenega imam že polno gradio zoper Vas!« — Kakšno gradivo le ima gospod župnik, eden najbolj zagriženih šusterscijancev, zoper osebo šol. voditelja, ki se mu v nobenem oziru ne more očitati najmanjše krivde? Radi bi to vedeli! — Taki slepi, nehoti razodeti kameni, želje po maščevanju in katoliška načela »krščanskih moč«, ki jih tako lepo priporoča »Pastirski list«, vse to gre v en koš. Javnosti — predvsem učitelstvu in uradništvu — bodi to v vzgled, kako si predstavljajo ti ljudje »avtonomijo Slovenije«.

— Proč z nadlego! Po ljubljani nadleguje prebivalstvo neka oseba, ki berači z neko nabiralno knjižico baje za ustanovitev »doma za sestre sv. Kriz«. Vleze vam ta oseba neženirano v vsako privatno stanovanje in tudi pisarne. Ali nima morda ljubljana še dovolj cerkva, samostanov in raznih »pobožnih domov«, kjer se goji protislovenska politika? Ščuva proti narodnemu jedinstvu in priporoča »radi svete vere« — krščansko rimsko - katoliško nemstvo in italijanstvo? Pokažimo vendar še enkrat takim protinrodnim elementom energično vrata! In za vedno!

— Delo razmejivne komisije. V torek odputuje razmejivna komisija v Špilje, odkoder se bo peljala po Muri do Radgone, da pregleda to reko. Neposredna pogajanja med našo in avstrijsko delegacijo zaradi mejne črte Sv. Duha — reka Mura so zaradi obojestranskih nasprotij prekinjena ter bodo o predmetu razpravljali v plenumu komisije. Meja od Sv. Urbana do Sv. Lovrenca še ni določena, ker sta avstrijska kakor tudi naša delegacija predložili nove zahteve glede njenega poteka. Zaradi slabega vremena razmejivna komisija doslej ni mogla pregledati tehničnega dela na meji od Košenjaka do Sv. Urbana. Prihodnja seja razmejivne komisije bo v sredo.

— Po izgredu povzročena škoda v Mariboru. Policijska komisija z dvema sodnima izvedencema (1 Nemec, 1 Slovenec) je ugotovila, da znaša škoda, povzročena o priliki zadnjih demonstracij, približno 1 in četrt milijona kron. Oškodovanih je skupno 98 strank za 50 do 250.000 kron. S tem so ovržene zasebne trditve, ki so poročale o škodi, ki naj bi znašala skupno okrog 19 milijonov kron.

— Nov narodni socialc. Iz Maribora nam poročajo, da se je znani dr. Lenart pridružil narodno socialni stranki. V Rušah je celo že nastopil na shodu kot prijatelj te stranke. Zanimivo je, kako upravičuje potrebo stranke narodnih socialistov. Povedal je namreč na tem shodu, da je stranka narodnih socialistov potrebno zato, ker so se nekateri voljci sprli s svojimi duhovniki, drugi pa zopet z odvetniki.

— Gornja Savinska dolina za Koroško. V Mozirju se je vršil velik manifestacijski shod za Koroško, na katerem je govorilo osem govornikov, med njimi Koroška gospa Ottil. S shoda so poslali manifestanti protestno brzojavko ministrskemu svetu v Beograd, deželni vladi v Ljubljani in Narodnemu svetu v Velikovecu.

— K pomanjkanju stanovanj. Iz Domžal nam poročajo: Vseled nesrečnege plebiscita na Koroškem bo prisiljena velika množica zavednih koroških Slovencev, uradniških družin, učiteljev, železničarjev i. dr. zapustiti Koroško in se naseliti v Sloveniji. Vseled silnega pomanjkanja stanovanj, bodo ti ljudje le težko dobili streho. Tu v Domžalah pa je kar šest tovarn, last trolskih Nemcev, v katerih se že od prevrta sem nič ne dela in stoji prazne in v katerih bi našlo zavetje do 2000 ljudi. Prostori se mogo z malimi stroški pripraviti za stanovanja. Vlada in stanovanjski urad naj se preprita na lico mesta in ukrene vse potrebno, da dobi zimo stanovanjsko zavetje.

— Stavka brivskih pomočnikov v Ljubljani. Z ozirom na stavko brivskih pomočnikov nam pišejo mojstri: Vse cene obiskovalce se prosti potrebnosti radi točne potrebe, ker v brivnicah delajo sami mojstri. Zlasti se naj opusti v večernih urah striženje las, ker se mora z razsvetljavo zelo varčevati. Zahteve pomožnega osebja so take, da jih mojstri ne morejo sprejeti, ne da bi breme re naložili na svoje naročnike.

— Somišljeni in prijatelji blagopokojnega Mihe Verovška iz vodmatskega okraja se zbirajo v sredo ob pol štirih pred opernim gledališčem (pri kiosku), na kar se korporativno udeležijo pogreba.

— Poročila se je gospodična Marica Suhadobnikova iz Ljubljane z gospodom Antonom Kaluža. Letoviščarjem iz Dolenskih Toplic je širpaticna in jako ljubezna gospodična, ki je oskrbovala blagajno, v dobrem spominu. Bilo srečno!

— Uredništvo »Slovenskega Naroda« v Ljubljani, Knafova ulica št. 5. Na podlagi § 19 tisk. z. Vas prosim, da v prihodnji številki Vašega cenjenega časopisa razglasite sledeče popravilo: Ni res, da sva jaz in gospod dr. Orosel odšla v Gradec. Ni res, da sva se tam pri deželni vladi zaradi znanih Mariborskih izredov pritožila. Tudi ni res, da sva vest o plebiscitu v Mariboru izlegla kakor tudi ni res, da sva se neovirano zopet vrnila v Maribor, ko sva svoj veleizdajniški nosel opravila. Res je, da sem bil zadnjikrat v Gradcu dne 4. avgusta 1920 in nisem imel niti tedaj niti nimam sedaj nikakršnega stika z deželno vlado v Gradcu. Z odličnim spoštovanjem Dr. E. Mravljag.

Najnovejša poročila.

Pogajanja z Italijo.

— d Beograd, 25. oktobra. Po brezzičnih vesteh iz Aten so glavne poteze sporazuma med Italijo in Jugoslavijo že ugotovljene. Jugoslavija bi dobila za teritorialne odstopitve kot kompenzacijo gospodarske prednosti ter bi se med obema državama vzpostavil pravi trgovski sporazum.

ITALIJSKE MINIMALNE ZAHTEVE.

Rim, 25. oktobra. Vlada je določila za rešitev jadranskega vprašanja minimalni program, ki se ne sme skrajšati, če tudi bi se izjalovila pogajanja z Jugoslavijo. Ta program vsebuje sledeče točke: Meja na Julijskih Alpah, t. j. londonski pakt, z vološkim okrajem, ki bo vezal Reko z Italijo. Reka mora biti svobodna in suverena država v teritorialski zvezi z Italijo. Reško pristanišče in železnica mora biti na vsestransko razpolago Italiji. Svobodna reška država ne sme biti pod kontrolo Zveze narodov, kakor to hoče Jugoslavija. Zader mora biti svobodno mesto, ki ga bo zastopala italijanska diplomacija. Pridelitev kvarnerskih otokov deloma Italiji, deloma reški svobodni državi. Italija dobi tudi par otokov v južni Dalmaciji. Demilitarizacija Šibenika, Kotor in otokov. Politične in kulturne garancije za italijanske manjšine v Dalmaciji.

Rim, 25. oktobra. »Giornale del Popolo« poroča, da je neka italijanska diplomatska osebnost, ki je bila skupno s komendatorjem Volpijem v Beogradu, izjavila nekemu inozemskemu novinarju glede pogajanj o jadranskem vprašanju, da se vrše med italijansko in jugoslovensko vlado predhodna pogajanja, kakor hitro bodo ta končana, se prično pogajanja za definitivno rešitev jadranskega problema. Vlada v Beogradu je mesto Isolabelle predlagala Firenze za kraj pogajanj. Končno je rekel, da jugoslovenska vlada vztraja neomažno na svojem stališču glede Reke in Dalmacije.

VOJNI MINISTER BONONI SE UDELEŽI POGAJANJ Z JUGOSLOVENI.

Rim, 24. oktobra. Vojni minister Bononi se udeleži na strani zunanjege ministra Sforze pogajanj z jugoslovenskimi delegati. (Bononi je nedavno potoval po našem Primorju in ko se je vrnil v Rim, je izjavil po svojih utiskih, da je prebivalstvo kakor tudi vojaštvo v premirni coni proti vsaki teritorialni popustitvi v Istri in Dalmaciji. Za njim govori Istotako general Caviglia, ki zagotavlja merodajne faktorje v Rimu, da se vojaštvo na nikak način ne uda nikakemu teritorialnemu odstopu v prid Jugoslovenom. To je dvojna igra. Po eni strani italijanska uradna uljudnost, lojalnost in požrtvovalnost, po drugi pa skrajna nepopustljivost in pripravljanje vojaštva na upor, ako bi se ne izvedel londonski pakt in ako bi Reka ne padla v naročje Italije!)

ANGLEŠKI LIST O REKI.

— d London, 25. oktobra. Pod naslovom »Reško vprašanje« prinaša »Morning Post« članek, v katerem pravi, da se je v Italiji pogosto

trdilo, kako so zavezniki, predvsem Rusija, vsilili 5. člen londonske pogodbe iz 1.1915, po katerem naj bi se Reka odstopila Hrvatstki. Medtem pa je dobro znano, da ni Sonnino v času pogajanj nikdar zahteval Reke. Gorna italijanska trditve je definitivno ovržena z objavljenjem brzajovke barona Sonnina od 21. marca 1915, poslana italijanskima poslanikoma v Londonu in Petrogradu. Ta brzajavka je bila odposlana omenjenima poslanikoma že mesec dni pred podpisom londonske pogodbe. Posebno značilen je nastopni odstavek v tej brzajavki: »Hrvatska dobi, naj potem ostane uedinjena z Avstro-Ogrsko ali pa naj se od nje odtrga, obalo Voloskega do Dalmacije, skupno z najbližjimi otoki (Krč, Rab in Bag), z glavnim pristaniščem na Reki poleg ostalih pristanišč v Morlaškem prelivu.« Ta brzajavka je bila najprej objavljena v listu »Il Resto del Carlino« dne 9. septembra ter ni bila dementirana. List »Corriere della Sera« je razpravljal o tej brzajavki, ki ter je pripomnil: »Londonska pogodba izrečno priznava Reko Hrvatstki in ne D'Annunziu ali njegovim legionarjem. Po objavi Sonninove brzajovke od 21. marca 1915 ni mogoča nobena druga interpretacija. Senator Sonnino more, ako to želi, pojasniti parlamentu, zakaj ni zahteval Reke za Italijo, zavezniki sami pa ne morejo biti bolj rojalistični kakor kralj sam.

ODKLANJAMO ZAHTEVE PODO-NAVSKKE KOMISIJE.

— d Beograd, 24. oktobra. Posebni ministrski odbor je sklepal o ukrepih mednarodne podonavske konference, ki je bila te dni v Parizu. Seji ministrskega odbeka so prisostvovali med dr. tudi dr. Vesnić, dr. Trumbić, dr. Korošec, general Prica in predsednik broderskega sindikata, Milivoj Pavlovič. Ministrski odsek je v glavnem pristal na one odloke podonavske konference, ki se nanašajo na način plačevanja carine in na rečno polico. Kar se tiče predloga konference glede razdelitve monitorjev bivše Avstrije, vlada na to ne bo pristala, ker je nepravilna. Naša država ima trikrat daljšo obalo Donave, kakor druge države. Njej so potrebni vsi ti monitorji, da more izvrševati rečno policijsko službo. Vlada bo naznanila zavezniškom, da je nepotrebno, poslati v Beograd komisijo, ki bi imela prevzeti monitorje. V kratkem bo mednarodna podonavska konferenca izdala odlok o razdelitvi trgovinskih rečnih ladij.

— d Beograd, 24. okt. (ZNZ) Jutri dospe v Beograd Mate Bošković, predsednik naše reparacijske komisije v Parizu. Tekom tega tedna se bo že vedelo, kja je za vojno odškodnino Srbiji.

— d Beograd, 24. okt. (ZNZ) Upravnik saveza poljedelskih zadrug Avromovič, je zahteval, da se upokoji. Njegovi želji je vlada ugodila. G. Avromovič je na združnem polju deloval 32 let. Služba novega upravnika bo razpisana.

GRŠKI KRALJ UMRL.

— d Beograd, 25. oktobra. Poročajo iz Aten, da je danes ob 6. jutraj umrl grški kralj Aleksander.

Kultura.

Repertoar narodnega gledališča v Ljubljani.

Drama:

Torek, 26. oktobra, zarpta.
Sreda, 27. oktobra, Figaro se ženil.

Red B.
Četrtek, 28. oktobra, Hasanaginica, predstava ob znižanih cenah. Izven abn.

Opera:

Torek, 26. oktobra, Trubadur. Red E.
Sreda, 27. oktobra, Lepa Vida. Red D.
— Ruska opereta. Danes zvečer ob 8. v Narodnem domu gostovanje ruske družbe Chat-Noir. Vstopnina od 5 K do 25 K.

Sokolstvo.

— Telovadno društvo Sokol I. Kruta smrt nam je ugrabila našega velezaslužnega brata ustanovnika in mnogoletnega člana Miha Verovška. Pogreba, kateri se vrši v sredo dne 27. tm. ob 16. uri popoldne, se udeležimo korporativno v kroju. Bratje, udeležite se istega v čim največjem številu. Zbirališče pred Narodnim domom ob 15.
— Sokol II. se udeležijo pogreba br. Mihe Verovška korporativno v kroju. Zbirališče v sredo ob pol 4. uri v Narodnem domu. — Starosta.

Državne vesti in prireditve.

— Pevci »Ljubljanskega Zvona«! Udeležite se pogreba g. Mihe Verovška 4. jutri popoldne ob pol 4. v Narodnem domu.

— Slovensko lovsko društvo pozivlja svoje člane, da se v obilnem številu udeležijo pogreba nepozabnega tovariša

in dolgoletnega odbornika gosp. Mihe Verovška. Zbirališče Narodni dom v sredo ob pol 4. popoldne. Da počaste rajnika so darovali doslej mestu venca za »Zelen križ« po 100 K: Ludvik Avšel, Andrej, dr. Skaberne Pavel, Ravnihar Marjan, Malenšek Josip, Volta Tone, Krapež Fran, Šteple Peter, Tandič Viktor, Sajovic Karol, dr. Ivan Lovrenčič. Naj bi se rajnika spomnilo na ta način še več tovarišev!

Odbor.

Poizvedbe.

Izgubljena je bila večja svota denarja 25. oktobra pri večernem vlaku do par postaj od Zidanega mosta. Najditeelj naj denar izroči proti nagradi v upravi »Slov. Narodac«.

— Ukradeno kolo. Borisu Sokliču je bilo dne 21. oktobra 1920 iz veže Hilsrjeve ulice 7 ukradeno kolo znamke »Dürkopp«, črno pleskano in še docela novo. Pred nakupom se svari; komur pa bi bilo o tatvini kaj znano, naj to javi policiji.

Izgubila se je zlata igla, doiga, od »Banke Slavije« čez Jakobski most do Zalaznika. Odda naj se v upravnistvu »Slov. Narodac« proti nagradi.

Izgubila se je okrogla broša z brljanti dne 23. t. m. zvečer na cesti od policije mimo gledališča, Aleksandrova Franciskanska cesta do Uniona. Visoka nagrada. Odda naj se na upravnistvo »Slov. Narodac« ali policijo.

Glavni urednik:
Rasto Pustoslavšek.

Odgovorni urednik:
Božidar Vodač.

Čevlji

tovarne

Peter Kržina & Ko

Tržič

se prodajajo po znatno znižanih cenah.

Zaloga Ljubljana-Breg

na debelo in drobno. Izdelki zajamčeno iz samega najboljšega usnja.

Francoske elegantne sode s hrano
Ponudbe pod "Francoske sode" na
upravnishvu Slov. Naroda. 8078

Prodajo se rezljane starin-
ske omare. Naslov pove upravni-
shvo Sloven. Naroda. 8073

Zrgovski vajenec s primerno
predizobrazbo se sprejme takoj v večjo manufakturno
trgovino. Naslov pove uprava Sloven-
skega Naroda. 7948

Proda se po ceni skoraj nov kupel
(broom) iz dunajske privredne tovarne.
Poizve se v upravnishvu Slovenskega
Naroda. 7973

Oves ima ceno napredaj
Sever & Komp. Ljubljana, Wol-
fova ulica 12. 7997

Išče se deklica k malemu
otroku samo za popoldne. Vpraša
se: g. Kadunc, Sp. Siska, Ze-
lezniška ul. 223. 8089

Trstije za strope izdeluje in prodaja
na debelo in drobno m² po K 4-80 tri
večjih naročilih znaten popust Steiner
Anton, Ljubljana, Jeranova ulica
13, Trnovo. 4256

Akademik filozof hi instruiral za
brano ali stanovanje eventualno za
plačilo. Naslov
pove upravnishvo Slov. Naroda 8076

Iščem učitelja, ki bi podučeval
vijo. Naslov pove upravnishvo Slo-
venskega Naroda. 8047

Vzamem v najem gostilno
ali trgovino v Ljubljani ali v ljub-
ljanski okolici. Ponu-
be pod "Ljubljana 8068" na upravnishvu
Slovenskega Naroda. 8068

Površnik, havelok,
zelen in površna jopa svetlojava za
otroka 12-14 let, se prod. Naslov
pove uprava Slov. Naroda. 8097

Smoking,
fino predvojno blago, se ceno prod.
Kobald, Karolinska zemlja 1, I. nadstropje.
8088

Proda se
6 kamentih stopnic, plošča, podnožje
(zokel) in postamenti. Kolzejska ulica,
vila Kmet. 8082

Koroška Slovenka,
ki je dovršila trgovski tečaj, išče pri-
merne službe, lahko tudi pri kakem
trgovskem podjetju. Naslov pove
upravnishvo Slov. Naroda. 8052

Proda se dobro uvedena, nanovo
opremljena manufakturna trgovina
z inventarjem vred v središču mesta
Ljubljane. Naslov pove upravnishvo
Slov. Naroda. 8048

6000 K nagrade
dobi kdor preskrbi mirni stranki 3 oseb
stanovanje 1-3 sob s kuhinjo in pri-
stikom na balkon ali pozneje. Ponudbe
pod "Mirna stranka 8069" na upravnishvu
Slov. Naroda. 8069

Spalna soba
kompletna, iz trdega lesa, z mramorna-
timi ploščami in žimnicami se radi od-
potovanja ceno prod. Kobald, Karolinska
zemlja 1, I. nadstropje. 8087

Iščem za takol,
trgovino ali gostilno
v mestu ali na deželi. Ponudbe pod
"Koroški begunec 8080" na upravnishvu
Slov. Naroda. 8080

Večje število dobrih
vinskih sodov
razne velikosti od 1 1/2 hl do 7 hl se
prod. Skladišče Balkan, Ljubljana, Du-
najska cesta 33. 8079

Hiša
v sredi mesta, trinadstropna, vogalna
s trgovskimi lokali, se prod. Naslov
pove upravnishvo Slov. Naroda. 8067

Spretna prodajalka
za manufakturno, zmožna slovenščine,
nemščine in eventualno italijanščine, z
dobrimi spricjevali izvedena v tekstilni
stroki, se sprejme. Ponudbe pod
"Ljubljana S. C. 8075" na upravnishvu
Slov. Naroda. 8075

Lesni strokovnjak
išče službo kot vodja lesne trgovine,
ali začasnó tudi kot prejemalec. Je iz-
vrsten računar, zmožen slovenščine in
nemščine. Ponudbe pod "Strokovnjak
8095" na upravnishvu Slovenskega
Naroda. 8095

Prodajalka
za modno trgovino se takoj sprejme
pod dobrimi pogoji. Ponudbe pod
"Modna trgovina 8094" na upravnishvu
Slov. Naroda. Priložiti je ako možno
sliko in navesti prejšnja službena
mesta. 8094

Okoli dva vagona
starega železa
se bode dne 4. novembra 1920 ob 2)
popoldne na Dvoru (bivša železnarna-
železniška postaja Straza, oddalo jav.
nim dražbenim potem. Godarski urad
Soteska, pošta Straza, Dolenjsko. 8092

Kupi se
lepa srednjevelika kredenca, pisalna
miza, miza in 6 stolov k mizi, srednje
velika blagajna, 20-25 m preproge
(Lauffteppich), 4 preproge k posteljam.
Naslov pove upravnishvo Slov. Naroda.
8093

Francoski
luksusni avto
napredaj. Cena 200.000 K brez od-
bitka. Naslov pove upravnishvo Slo-
venskega Naroda. 8086

Anton Kaluža
Marica Sukadobnik
poročena.
Ljubljana, v oktobru 1920.

Med
trčan, aidov, la, ca 200 kg se prod.
Cena 60 K za kg. Anton Polič, čebelar.
Rožnidel p. Semič, Dolenjsko. 8090

Kontoristinjo
zmožno samostojne korespondence stro-
jepisa, stenografije in vseh pisarniških
del, sprejme takoj M. Rant, Kranj.
Prosijo se direktne ponudbe. 7975

Kdor si želi nabaviti pristnega in
znanega
haložana
naj se blagovoli poslužiti tvrdke:
Prva haloška trgovina z vinom
Auto Korošnjak in drag pri Sv.
Barbari v Haložah. 7317

Konjak
stari vinski je pri slabosti vsled sta-
rosti, pri težkočah v želodcu in pešanje
moči pravo življenje za vzbujačo sred-
stvo. Dva litra pošlje franco v najprej
poslanih K 195.80, 1 liter za K 108
Zenoš Herti, veleposrednik, grad Go-
tič pri Konjicah, Slovenija. 6592

Kdor potrebuje
Remscheidske žage za
jarmenik
od 1 mtr 20 do 1 mtr 70 dolge, klet
kolomaz, lesenko, bele pločvino
veselino in Tovot mast naj se obrne
na Fran Petan, Ljubljana, na Gradu.
8007

Prevzel sem zastopstvo prv-
vrstnih tvornic:
nudi elektroradni materijal,
betonsko železo, razli-
čen železni material in mo-
torje. Zahtevajte ponudbe
Gjorgije Grujić
Beograd, Miletića ul. 15.

Narodna banka Kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev, Centrala Beograd.

Stanje dne 8. oktobra 1920.

Aktiva.

Metalna podloga:		
a) v blagajnicah:		
v kovancem zlatu	Din.	63,270.320.—
v kovancem srebru		15,537.630.—
v valutah		2,088.775.57.
b) v depoih v inozemstvu:		
v raznih valutah		350,332.958.67.
Posojila:		
na menice		144,769.392.67.
na vrednostne papirje		5,274.883.—
		150,044.275.67.
Dolg države:		
za odkup kronskih vrednosti		1.193.651.955.35.
po računu razmene		661,506.757.87.
po posojilu na bone obrtn. kap.		150,000.000.—
po posojilu na bone bančn. kredita		500,000.000.—
za dolg depou din. kronsk. novčan.		425,921.526.65.
		2,931,080.239.87
Vrednost državnih domen:		
založenih za izdavanje novčanic		2.138.377.163.—
		Din. 5.650.731.262.78.

Pasiva.

Glavnica Din. 50,000.000.—		
od te vplačeno v kovancem zlatu	Din.	10,000.000.—
Rezervni fond		705.011.64.
Novčnice u tečaju		2,922,160.880.—
Razne obveznosti:		
potraživanje države na račun razmene	Din.	382,208.434.76.
obveze na žiroračunu		44,304.915.69.
obveze po raznih računih		136,630.765.16.
Potraživanje države za založene domene		563,144.115.61
Saldo raznih računov		2,138,377.163.—
		16,344.092.53.
		Din. 5.650.731.262.78.

Narodna banka Kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev. Podružnica v Ljubljani.

„ALKO“
veletrgovina žganja družba z o. z.
LJUBLJANA, Kolizej. - Telefon int. št. 535.
Naznanjamo našim cenj. odjemalcem, da je došlo novo blago
in smo cene kljub novi trošarini tako nizko računali, da smo
v stanu postreči našim odjemalcem najceneje z dobrim blagom.
Medimo: Slivovko, brinjevec, rum, konjak
in razne likerje. — Prosimo blagovolite
pred nakupom vprašati za naše cene.

Drštvo mestnega računskega uradništva v Ljub-
ljani naznanja, da je dne 25. t. m. nenadoma preminul njega
član, gospod
Miha Verovšek
mestni blagajnik,
ter da se bo vršil pogreb dne 27. t. m. ob 4. uri popoldne
iz poslopja „Narodnega doma“.
Dragemu tovarišu in iskrenemu prijatelju trajan spomin.
V Ljubljani, dne 26. oktobra 1920.

„Ljubljanski Sokol“ naznanja pretužno vest, da mu je
vrli brat in odlični sokolski delavec
Miha Verovšek
društveni praporščak, starosta Ljublj. sok. župe in član
Starostništva Jugoslav. sok. saveza,
dne 25. t. m. nenadoma preminul.
Pogreb nepozabnega brata se bo vršil v sredo, 27. t. m.
ob 4. uri popoldne izpred „Narodnega doma“.
V Ljubljani, dne 25. oktobra 1920.

Mestni učiteljski zakup Ljubljanski žaluječ naznanja,
da je njegovega upravnega ravnanstva član in blagajnik gosp.
Miha Verovšek
po kratki bolezni davi o pol 8. uri iznenada umrl.
Rajnik nam ostane trajno v blagem spominu. Njegovo
truplo se bode izročilo materi zemlji v sredo 27. t. m. ob 16. uri.
Truplo pokojnika leži v Jenkovi ulici št. 1., spreved poj-
de pa izpred Narodnega doma na pokopališče k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 25. oktobra 1920.

Brez posebnega naznanila.
Globoko potrta in žalostna naznanjava, da je najin iskre-
no ljubljeni in nenadomestljivi preblagi oče, gospod
Josip Schmalz
južno železnica uradnik v p.
danes ob 9. uri dop. po kratki bolezni v 74. letu svojega življe-
nja mirno v Gospodu zaspal.
Pogreb bo v sredo, dne 27. oktobra ob 2. uri pop. iz hiše
žalosti, Rimska cesta 9, na pokopališču k Sv. Križu.
Sv. maša zadušnica se bo služila v petek, 29. oktobra ob
7. uri zjutraj v krizišni cerkvi.
Prosiva tihega sožalja.
V Ljubljani, dne 25. oktobra 1920.
Leo Schmalz, inženir, sin. — Semiramis Schmalz, mornar.
učiteljica v pok. hči.